

REFERAT Klima- og Miljøudvalget (2013-2017) d. 01-12-2016

Mødedato	Torsdag d. 01. december 2016 kl. 12:30
Mødested	M5/Rådhuset
Mødedeltagere	Mads Panny, Martin Sanderhoff, Johannes F. Vesterby, Claus Clausen (Afbud), Flemming Gundersen, Anna Margrethe Engbæk Schmidt, Britta Leth

Indholdsfortegnelse

Budgetstyreliste Klima- og Miljøudvalget.....	3
Status for anlægsprojekter i budget 2016 og 2017-2020.....	4
Behandling af høringssvar fra fordebat i forbindelse med vindmølleplanlægning ved Låstrup.....	5
Ansøgning om brændeskur nær gravhøj, Vejlebakken 21, 8832 Skals.....	9
Naundrupvej 18, 9632 Møldrup: Genbehandling af ansøgning om dispensation til ny sø og skovrejs	11
Forslag til Udviklingsplan for Nørresø og Søndersø i Viborg (orienteringssag).....	14
Anlæg af græsplæne i beskyttet natur ved Nørresø - matr. nr. 6bu og 6cn Overlund By, Asmild.....	17
Endelig godkendelse af Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014-2018.....	19
Principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlæg vedtaget i Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan	21
Forslag til Tillæg nr. 12 til Spildevandsplan 2014-2018.....	23
Ansøgning om tilskud til shelters, udsigtstårn mm. på Kærby Bakke v. Låstrup.....	25
Rødsø – rapport om miljøtilstand og indsatsmuligheder.....	27
Søndre Mose – undersøgelse af vandkvalitet m.v.....	29
Forslag til indsatsplan for beskyttelse af grundvand - Sjørup - Vridsted.....	31
Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget.....	33
Meddelelser og gensidig orientering, herunder orientering ved formanden dels om afholdte møder r	34
Lukket: Ejendomssag.....	35
Lukket: Ejendomssag.....	36

Punkt 1: Budgetstyreliste Klima- og Miljøudvalget

14/69207

Sagsfremstilling

Budgetstyrelisten blev senest forelagt Klima- og Miljøudvalget den 1. september 2016 ([sag nr. 1](#)).

Der gives hvert kvartal en status over igangværende/kommende aktiviteter, som er fastlagt i forbindelse med budgetlægning og øvrige aktiviteter besluttet af Klima- og Miljøudvalget.

Indstilling

Direktøren for Teknik og Miljø indstiller,

at orienteringen tages til efterretning.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Klima- og Miljøudvalget tog orienteringen til efterretning.

Claus Clausen og Johannes F. Vesterby var fraværende.

Punkt 2: Status for anlægsprojekter i budget 2016 og 2017-2020

16/6911

Sagsfremstilling

I det af Byrådet indgåede budgetforlig for budget 2017-2020 fremgår det bl.a., at *"der optages punkt på alle udvalgsdagsordner i december, der for hvert anlægsprojekt opsættes plan for gennemførelse – herunder tidsplan for evt. opdeling af projektet og estimeret tidspunkt for afslutning anført som kvartal"*.

Økonomi- og Erhvervsudvalget behandlede på mødet den 12. oktober 2016, [sag nr. 7](#), den såkaldte "budgetstyreliste", hvor bl.a. rapporteringen for anlægsprojekterne blev drøftet med henblik på en nærmere afgrænsning af opgaven.

Formålet med en sådan status er at sikre gennemførelse af anlægsprojekterne til tiden, hvorved årlige overførsler af budgetbeløb kan reduceres, og risikoen for at komme i konflikt med den statsligt fastsatte anlægsramme mindskes.

Forvaltningen har udarbejdet en fælles skabelon for alle udvalgene, og i bilag 1 er vedlagt en oversigt over de anlægsprojekter, der administreres af Klima- og Miljøudvalget.

Som udgangspunkt er der medtaget enkeltprojekter med en budgetsum på mindst 3 mio. kr. i enten 2016 eller 2017 samt de projekter, der sammenlagt i perioden 2017-2020 har en budgetsum på 5 mio. kr. eller derover.

Natur og Vand

I størstedelen af anlægsprojekterne påvirkes tidsplanen af undersøgelse af mulighederne for ekstern medfinansiering og dialog med lodsejerne og andre interessenter omkring realisering. Projekterne vil derfor typisk ikke kunne realiseres indenfor de enkelte budgetår. Der kan i øvrigt henvises til [sag nr. 11](#), "Anlægsoverførsler m.v. på naturområdet" på Klima- og Miljøudvalgets møde den 25. februar 2016.

Forsyningsområdet

På grund af Regeringens forslag til ny forsyningsstrategi er en del af anlægsprojekterne udskudt, og udbud er aflyst. Der henvises til [sag nr. 6](#) på Klima og Miljøudvalgets møde den 29. september 2016. Desuden kan oplyses, at Forsyningsområdet ikke er omfattet af den statsligt fastsatte anlægsramme og derfor ikke vil kunne komme i konflikt med hensyn til overførsler af budgetbeløb mellem år.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår,

at udvalget drøfter status for gennemførelse af udvalgets anlægsprojekter jf. bilag 1.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Klima- og Miljøudvalget drøftede status for gennemførelse af udvalgets anlægsprojekter jf. bilag 1.

Claus Clausen og Johannes F. Vesterby var fraværende.

Bilag

Oversigt over anlægsprojekter

Punkt 3: Behandling af høringssvar fra fordebat i forbindelse med vindmølleplanlægning ved Låstrup

16/16628

Sagsfremstilling

Klima- og Miljøudvalget besluttede den 16. juni 2016 ([sag nr. 5](#)) at igangsætte planlægningen for vindmøller ved Låstrup.

Der har været afholdt fordebat i perioden 11. august 2016 til 7. september 2016 med henblik på at indkalde idéer og forslag til indholdet af den videre planlægning og til indholdet af miljørapporten / VVM-redegørelsen. Til fordebatten og høringen af berørte myndigheder blev der udarbejdet et debatmateriale (bilag 1).

Der blev holdt borgermøde den 16. august 2016. Debatten på borgermødet, hvor der deltog ca. 80 borgere, drejede sig om:

- Statsstøtte til vindmøller
- Bæredygtighed ved vindmøller
- Mulighed for antenner på vindmøller
- Støj og skyggekast
- Vindmøllers påvirkning af helbredet hos naboer
- Visuel påvirkning af nabobeboelser
- Værditab

Projektforslaget

Der er søgt om opstilling af 4 vindmøller på op til 150 meter på en nord-sydgående række mellem Skivevej mod nord og Nørremarkvej mod syd. Området anvendes til landbrugsformål, og vindmøllerne ønskes etableret på ansøgers egen jord.

Vindmøllernes samlede effekt er ca. 14,4 MW. Vindmøllerne forventes at kunne producere 45 mio. kWh årligt, hvilket svarer til elforbruget for ca. 10.500 husstande. Det vil kunne reducere kommunens årlige udledning af CO₂ med op til 3,3 %, og dermed bidrage til kommunens målsætning om at blive CO₂ neutral.

Planforhold

Projektets realisering kræver udarbejdelse af et kommuneplantillæg, en lokalplan, en miljøvurdering af planforslagene og en VVM-redegørelse. Såfremt planerne vedtages endeligt, kræver projektet en VVM-tilladelse. Miljøvurderingen og VVM-redegørelsen slås sammen i en miljørapport, som skal belyse de miljømæssige konsekvenser af planerne og projektet.

Høringssvar

Der er kommet 45 høringssvar (bilag 2), heraf 4 fra berørte myndigheder. Høringssvarene omhandler:

- Påvirkning af fortidsminder og kirker
- Afmærkning af vindmøller
- Påvirkning af el-anlæg i området
- Støj, skyggekast og blink fra vindmøller
- Påvirkning af heste på Viegaard Stutteri
- Påvirkning af fasanopdræt
- Værditab på beboelse og på produktion
- Ejendomsskat
- Ansvar for eventuelle produktionstab og skader pga. vindmøller
- Vindmøllers påvirkning af helbredet hos naboer
- Visualisering af vindmøllernes påvirkning af omgivelserne
- Påvirkning af natur og landskab
- Proces og borgerinddragelse

Oversigt over adresser, der har afgivet høringssvar og/eller underskrift, ses i bilag 3. Der er høringssvar fra 20 beboelser indenfor 1500 meters afstand af vindmølleområdet, heraf er de 8 fra beboelser indenfor 1000 meters afstand. Ud af de 20 beboelser har 10 beboelser en relation til Viegaard Stutteri. Ét af høringssvarene indeholder 44 personlige underskrifter fra 21 adresser, som udtrykker modstand mod vindmøller. Underskrifterne kommer primært fra nærområdet.

Flere høringssvar bemærker, at vindmølleprojektet bør stoppes pga. de samme nabohensyn, som lå til grund for, at Byrådet ikke godkendte vindmølleprojekterne ved Romlund og Batum.

Viegaard Stutteri

Der er modtaget 19 indsigelser fra Viegaard stutteri og personer, der har tilknytning til stutteriet. Indsigelserne vedrører påvirkning på heste, hvis vindmøllerne opstilles. Viegaard Stutteri har siden 1998 fungeret som forsøgsvært for Aarhus Universitet, Foulum. Der forskes i adfærds- og stressbiologiske aspekter hos heste.

Forvaltningens har anmodet stutteriet og Aarhus Universitet Foulum om supplerende oplysninger om faciliteter og planer for Viegaard Stutteri samt tilgængelig viden om vindmøllers påvirkning af heste. Materialet er i bilag 4.

Aarhus Universitet oplyser, at forskningen foregår på alle arealer, der ejes af Viegaard Stutteri. Aarhus Universitet oplyser også, at der ikke er lavet videnskabelige undersøgelser af hestes reaktioner på vindmøller, men at der findes mange undersøgelser af hestes frygtreaktioner på pludselige lyde og bevægelser. Aarhus Universitet har vedlagt eksempler på disse undersøgelser.

Forvaltningen kan konstatere, at folde og stier ligger på arealer tilhørende hhv. Låstrupgaard ApS, Miia Maria Byrialsen og John Byrialsen. De ejer arealerne, som fremgår af kortet i bilag 5.

Der er 90 meter fra de ansøgte vindmølleplaceringer til arealer ejet af Låstrupgård ApS. Den beskrevne eksisterende daglige riderute ligger parallelt med den ansøgte vindmøllerække med en afstand på minimum 420 meter. Stutteriet har desuden planer om rideruter, der på visse steder ligger langs Låstrupgaard ApS' arealer, altså ca. 90 meter fra nærmest planlagte vindmølle.

Viegaard Stutteri er omfattet af en lokalplan, som har til formål at sikre etableringen af et stutteri og træningscenter for rideheste. Lokalplanens afgrænsning ligger 970 meter fra den nærmeste ansøgte vindmølleplacering. De øvrige arealer under Viegaard Stutteri ligger i landzone, og arealerne er ikke udlagt som særligt støjfølsomt område/stilleområde.

Viegaard Stutteri har 6 stalde (vist i bilag 5), som ligger i en afstand af hhv. 530 m, 750 m, 1000 m, 1250 m, 1000 m og 2700 m fra de skitserede vindmølleplaceringer.

Den danske lovgivning for vindmøller indeholder ikke hensyn til husdyr herunder heste.

Forvaltningens vurdering

Forvaltningens behandling af høringssvarene er i bilag 6. Bilaget indeholder et resume af høringssvarene og forvaltningens forslag til svar.

Forvaltningen vurderer, at der kan arbejdes videre med udarbejdelse af plangrundlaget. Flere af de indkomne idéer og forslag vil blive belyst i miljørapporten, der skal ledsage planforslagene.

Forvaltningen foreslår, at følgende emner fra høringssvarene indgår i miljørapporten og den videre planlægning:

- Miljørapporten skal belyse, hvordan vindmøllers støj, skyggekast, blink og afmærkning vil påvirke nabobeboelse og natur i omgivelserne og eventuelle afværgeforanstaltninger.
- Bemærkninger vedr. vindmøllers påvirkning af heste vil blive behandlet i miljørapporten.
- Bemærkninger vedr. vindmøllers påvirkning af fasanopdræt vil blive behandlet i miljørapporten.
- Miljørapporten skal indeholde visualiseringer af vindmøllerne set fra forskellige vinkler og afstande, herunder visualiseringer af vindmøllerne set fra de nærmeste beboelser på Vievej; visualiseringer af vindmøllerne set fra kirkerne i Låstrup og Ulbjerg og visualiseringer af vindmøllerne set fra gravhøjene "Stavshøje".
- Miljørapporten skal indeholde en vurdering af vindmøllers visuelle påvirkning af natur, landskab og kulturmiljø i området, herunder det udpegede støjfrie område i C.F. Flensborgs plantage 1,3 km nord for planområdet.

Forvaltningen vurderer, at en række emner fra høringssvarene **ikke** skal indgå i den videre planlægning og miljørapporten:

- Bemærkninger vedr. rettidig og fyldestgørende orientering om værditabsordningen giver ikke anledning til ændringer i den videre planlægning. Planlægningsprocessen følger bekendtgørelsernes regler om offentliggørelser og orientering om bl.a. værditabsordning, køberetsordning og grøn ordning.
- Bemærkninger vedr. værditab på beboelse og på produktion giver ikke anledning til ændringer i den videre planlægning. Ifølge Lov om fremme af vedvarende energi kan boligejere anmelde et krav om erstatning for værditab på beboelsesejendomme. I forbindelse med offentlighedsperioden for planforslagene vil opstiller være forpligtet til at afholde et orienteringsmøde, hvor Energinet.dk orienterer om værditabsordningen. Lovgivningen indeholder ingen erstatningsordninger for værditab på produktion og andre påvirkninger.
- Bemærkninger vedr. manglende orientering til naboer giver ikke anledning til ændringer i den videre planlægning. Der er sendt direkte breve til alle personer registreret på adresser i en radius af 1,5 km omkring de ansøgte vindmøller.

- Bemærkningen vedr. nedsat ejendomsskat (på grund af opstilling af vindmøller) giver ikke anledning til ændringer i den videre planlægning. Grundværdien bliver fastsat af ejendomsvurderingen ved SKAT.
- Bemærkninger vedr. ansvar for eventuelle produktionstab og skader pga. vindmøller giver ikke anledning til ændringer i den videre planlægning. Planlægning er erstatningsfri regulering, og der kan ikke på den baggrund ydes erstatning for værditab, skader og ulemper fra kommunen. Hvis der opstår et produktionstab eller sker skader, vil det skulle afgøres efter ”de naboretlige regler”, om der er erstatningsansvar for opstilleren af vindmøllerne. Hvis der sker skade på ryttere/heste, må det afgøres efter de almindelige erstatningsregler, om der er ansvar for opstilleren af vindmøllerne.
- Bemærkninger vedr. vindmøllers påvirkning af helbredet hos naboer giver ikke anledning til ændringer i den videre planlægning. Staten har igangsat en helbredsundersøgelse, som forventes afsluttet i 2017. Sundheds- og ældreministeren, Miljø- og fødevareministeren samt Energi-, forsynings- og klimaministeren har i juni 2016 meddelt til Haderslev Kommune, at det er ministrenes klare opfattelse, at kommunernes arbejde med planlægning af vindmøller kan fortsætte, mens helbredsundersøgelsen pågår.
- Bemærkninger vedr. støjmålinger før og efter opstilling af vindmøller giver ikke anledning til ændringer i den videre planlægning. Hvis forvaltningen efter opstilling af vindmøller modtager klager over støj fra en vindmølle, tager forvaltningen ud og besigtiger ved møllen og vurderer, om der skal laves en støjmåling jf. bekendtgørelsen om støj fra vindmøller.
- Bemærkninger vedr. CO₂ kvoter giver ikke anledning til ændringer i den videre planlægning, da vindkraft og andre vedvarende energikilder er ikke omfattet af EUs kvotedirektiv, ligesom det ikke er omfattet af den danske ’Lov om CO₂-kvoter’.

Forvaltningen foreslår, at planlægningen for opstilling af 4 vindmøller, som ansøgt, fortsætter med udarbejdelse af plangrundlag i form af et forslag til lokalplan, et forslag til kommuneplantillæg samt en miljørapport. Lokalplanens formål vil blive opstilling af 4 vindmøller med tilhørende tekniske anlæg og veje under hensyntagen til nabobeboelser, natur, landskab. Vejadgang forventes at blive fra Nørremarkvej, og der forventes at blive en midlertidig vejadgang fra Skivevej i anlægsperioden.

Miljørapportens fokuspunkter bliver:

- Støj (i forhold til naboer og støjfrie områder)
- Skyggekast
- Påvirkning af beskyttede arter (herunder flagermus) og beskyttet natur
- Vindmøllers påvirkning på heste
- Vindmøllers påvirkning på fasanopdræt
- Beskyttede fortidsminder og kirker
- Trafikale forhold
- Landskabelig påvirkning
- Lys og refleksion
- Energiproduktion og klima
- Sundhed
- Overvågning

Udkast til tidsplan

Forvaltningen forventer følgende tidsplan:

Planforslag til vedtagelse Primo 2017

Offentlig høring Medio 2017

Endelig vedtagelse Medio 2017

Den politiske behandling

Klima- og Miljøudvalget har kompetencen til at træffe beslutning om fortsættelse af arbejdet med VVM-redegørelsen.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller, at Klima- og Miljøudvalget beslutter,

at planlægningen fortsættes som beskrevet,

at VVM-proceduren fortsættes som beskrevet,

at bilag 5 ”Notat med behandling af høringssvar fra fordebat” godkendes og sendes som svar til de, der har afgivet bemærkninger.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Sagen udsættes med henblik på, at ansøger undersøger, hvorledes projektet i større omfang kan tage hensyn til stutternet, samt at vindmøllers påvirkning af heste belyses yderligere.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Fordebatmateriale - vindmøller ved Låstrup

Forslag, ideer og bemærkninger til fordebatten

Oversigt over adresser der har afgivet høringssvar og/eller underskrift

Supplerende materiale fra Viegaard Stutteri og Aarhus Universitet, Foulum

Kort over arealer og stalde der benyttes af Viegaard Stutteri

Notat med behandling af høringssvar fra fordebatten

Punkt 4: Ansøgning om brændeskur nær gravhøj, Vejlebakken 21, 8832 Skals

16/58681

Sagsfremstilling

I forbindelse med behandling af en sag på naboejendommen blev forvaltningen opmærksom på, at der var etableret et skur ca. 25 m fra gravhøjen syd for Vejlebakken 21, Skals. Beliggenheden fremgår af oversigtskort i bilag 1. Boligen på ejendommen ligger ca. 45 m fra gravhøjen. Skuret måler ca. 3 m x 5 m og er opført på nabomatriklen matr. nr. 6 as V. Låstrup By, Låstrup, men det er ejer af Vejlebakken 21, der ejer skuret. Skuret bliver brugt som brændeskur. Skur og gravhøj kan ses på bilag 2.

Vejlebakken 21 ligger helt inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, og der er derfor ikke mulighed for at placere bygninger uden for beskyttelseslinjen på ejendommen.

Ejer af Vejlebakken 21 har oplyst, at skuret var opført, da han købte huset i 2012, og at han efterfølgende har lagt en sti af betonfliser hen til skuret. Ejer af matriklen, hvor brændeskuret er opført, har oplyst til forvaltningen, at skuret er ca. 25 år gammelt.

Ejer af Vejlebakken 21 har efter henvendelse fra forvaltningen søgt om lovliggørelse af brændeskuret. Ansøgningen fremgår af bilag 3. I ansøgningen har ansøger begrundet sin ansøgning med, at:

- et brændeskur er mere æstetisk, set i forhold til at dække brænde og redskaber end med en "blå presenning",
- skuret er opført af de tidligere ejere af Vejlebakken 21, og brændeskuret har ikke hidtil været til gene for naboer,
- brændeskuret er vigtigt for ansøger, da brændeovn bidrager til opvarmning af Vejlebakken 21.

Der er i 1972 tinglyst en deklaration på Vejlebakken 21, der angiver en zone, hvor der fremadrettet blev meddelt dispensation fra afstandsbestemmelserne til byggeri nær gravhøjen. Deklaration og udsnit, der viser dispensationszonen, kan ses i bilag 4. På resten af grunden, uden for denne zone, kræves der dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen ved nybyggeri.

I ansøgningsmaterialet ses, at ejer af Vejlebakken 21 også søger om en lovliggørende tilladelse til en carport, der allerede er bygget. Forvaltningen har den 9. november 2016 meddelt dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen, da carporten ligger i samme afstand til gravhøjen som boligen på Vejlebakken 21 – og som der er meddelt dispensation til i 1972. Carporten kræver desuden byggetilladelse, og sagen er ved at blive behandlet. Carporten omtales derfor ikke yderligere.

Forvaltningens bemærkninger

Lovgrundlag

Fortidsmindebeskyttelseslinjen er beskrevet i naturbeskyttelseslovens § 18 som en 100 m beskyttelseszone omkring fortidsminder, hvor der ikke må foretages ændringer i tilstanden. Der må fx ikke opføres byggeri eller andre anlæg, etableres hegn, placeres campingvogne, plantes mv. Efter naturbeskyttelseslovens § 65 kan Kommunen i *særlige tilfælde* dispensere fra fortidsmindebeskyttelseslinjen. Det betyder, at der skal være særlige forhold, der taler *for* en dispensation. Administrationen af fortidsmindebeskyttelseslinjen er restriktiv.

Formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselement ved at sikre indsyn til og udsyn til fra fortidsminderne. Samtidig skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag i området omkring fortidsminderne, da der ofte er særlig mange kulturhistoriske levn i områderne tæt ved de fredede fortidsminder.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5 skal tilsynsmyndigheden foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning. Det påhviler den til enhver tid værende ejer eller bruger af en ejendom at berigtige et ulovligt forhold, jf. naturbeskyttelseslovens 74, stk. 1.

Forvaltningens vurdering

Skuret er opført i strid med naturbeskyttelsesloven. Etablering af et brændeskur på ca. 15 m² 25 m fra en gravhøj vurderer forvaltningen ikke til at være af underordnet betydning. Forvaltningen finder, at ansøgers begrundelse for at beholde brændeskuret *ikke* er udtryk for et sådant særligt tilfælde, som kan begrunde en dispensation fra

fortidsmindebeskyttelseslinjen. Det er derfor forvaltningens vurdering, at ejer af Vejlebakken 21 skal have afslag på dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 18 og varsles påbud om at fjerne brændeskuret og flisegangen hen til skuret med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5.

Ansøger har mulighed for at opføre et brændeskur inden for den tinglyste dispensationszone. Forvaltningen ser det desuden som en mulighed, at der på baggrund af en konkret ansøgning dispenseres fra fortidsmindebeskyttelseslinjen til et brændeskur på ca. samme størrelse og i samme afstand til gravhøjen som ejendommens øvrige bygninger. Opførelse af et lignende brændeskur vil i alle tilfælde kræve, at der laves en byggeanmeldelse, inden skuret opføres.

Det forhold, at skuret er etableret for 25 år siden, betyder ikke, at der opnås en ret til at beholde en ulovlig opført bygning. På daværende tidspunkt var der også forbud mod at bygge, plante mm. inden for en zone på 100 m fra gravhøje. Kommunen har tilsynspligten i forhold til fortidsmindebeskyttelseslinjen, hvilket bl.a. indebærer, at Kommunen har pligt til at foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, med mindre det er af underordnet betydning. Tilsynspligten indtræder, når Kommunen får kendskab til en ulovlighed, men indebærer ikke en almindelig forpligtigelse til at føre regelmæssig løbende tilsyn.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

at udvalget beslutter at meddele afslag på ansøgning om dispensation til at beholde brændeskuret med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 18, og at der samtidig varsles påbud om at fjerne skuret og flisegangen i henhold til naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Indstillingen blev godkendt.

Johannes F. Vesterby kunne ikke medvirke til beslutningen henset til, at der allerede jævnt hen er bebyggelse indenfor beskyttelseszonen.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Oversigtskort

Luftfoto 2016

Ansøgning

Deklaration

Punkt 5: Naundrupvej 18, 9632 Møldrup: Genbehandling af ansøgning om dispensation til ny sø og skovrejsning

16/3833

Sagsfremstilling

Denne sag var på dagsorden den 3. november 2016 ([sag nr. 4](#)), men blev udsat.

Ejer af ejendommen Naundrupvej 18 mellem Bjerregrav og Roum har søgt om tilladelse og dispensation til at grave en 930 m² stor sø og plante 0,8 hektar blandet løvskov på landbrugsjord. Arealet er inden for åbeskyttelseslinjen (ca. 50 m fra Skravad Bæk) og i et område, hvor skovtilplantning er uønsket ifølge kommuneplanen. Arealets beliggenhed fremgår af kort i bilag 1. Ansøgningsmateriale fremgår af bilag 2.

Ansøger anfører bl.a.,

- at** biodiversiteten fremmes uden at ændre landskabet væsentligt,
- at** beskyttede arters forhold forbedres,
- at** søen etableres i en naturlig lavning, hvor der i våde perioder står vand,
- at** den opgravede jord fra den ned til 2½ m dybe sø planeres ud på tilstødende marker,
- at** skovrejsningen medvirker til at skabe en grøn korridor,
- at** skovrejsningen medvirker til at mindske kvælstofudvaskning og
- at** skovarealet vil falde i med landskabets eksisterende småbeplantninger.

Der er samtidigt søgt om landzonetilladelse og dispensation fra naturbeskyttelseslovens gravhøjsbeskyttelseslinje og åbeskyttelseslinje til en privat boldbane med græs eller jord uden væsentligt anlægsarbejde og på eksisterende terræn. Forvaltningen vurderer, at det er i overensstemmelse med praksis at meddele tilladelse og dispensation til dette, og dagsordenspunktet vil derfor ikke omhandle dette yderligere. Et læhegn, der omtales i ansøgningen, kræver ikke Kommunens sagsbehandling.

Forvaltningens bemærkninger

Lovgrundlag

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 16 må der ikke plantes eller laves terrænændring inden for 150 m fra åer. Bestemmelsens formål er at sikre åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder og spredningskorridorer for plante- og dyreliv. Kommunen kan med naturbeskyttelseslovens § 65 dispensere. Ifølge Miljøministeriets vejledning om naturbeskyttelsesloven kan omgivelsernes karakter, herunder en uberørt ådal, betinge en forholdsvis restriktiv praksis i forhold til beplantning inden for åbeskyttelseslinjen.

Bestemmelsen om åbeskyttelseslinje omfatter offentlig vandløb, der i 1983 havde en bundbredde efter det dagældende vandløbsregulativ på mindst 2 m. Det er uden betydning, om vandløbet senere har skiftet status offentligt/privat, om regulativet har fået ny bestemmelse om bundbredde, og om der faktisk er en anden bundbredde. Det er også uden betydning, om det er et naturligt eller kunstigt anlagt vandløb. Skravad Bæk er stadig et offentligt vandløb med regulativ. Den faktiske bundbredde er ca. 2-3 m. Skravad Bæk er et naturligt vandløb, som formentlig gennem tiden er udrettet og uddybet nogle steder – som de fleste vandløb er. Vandløbet er et af de større tilløb til Skals Å og er et værdifuldt vandløb for laks.

Der er efter en konkret vurdering mulighed for at dispensere fra åbeskyttelseslinjen. Det beror på et konkret skøn, om der er tilstrækkeligt grundlag for at fravige hovedreglen i naturbeskyttelseslovens § 16. Ved afgørelsen kan der lægges vægt på, om der er tale om et nødvendigt formål, som bør gå forud for den generelle beskyttelsesinteresse. I vurderingen indgår overvejelser om præcedens.

Etablering af sø på landbrugsjord er også en ændret arealanvendelse, der kræver landzonetilladelse. Ifølge vejledningen bør der udvises betydelig tilbageholdenhed, hvor søen ønskes etableret i store sammenhængende vådområder, i ådale eller langs åer med særlige beskyttelseshensyn.

Ifølge bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse til dyrkning og natur, § 9, må der ikke plantes skov i områder, hvor skovplantning er uønsket ifølge kommuneplanen. Kommunen kan dispensere. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at landbrugsjorder som hovedregel anvendes til jordbrugsmæssige formål – og kun under visse betingelser vokser til med skov.

Ifølge bekendtgørelse om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) skal nyplantning af skov screenes for VVM-pligt. Skovprojektet er også anmeldt efter VVM-reglerne.

Planmæssige forhold

Det ansøgte areal er ifølge kommuneplanens retningslinje 9 en del af en længere strækning langs Vesterbæk og Skravad Bæk, hvor skovtilplantning er uønsket pga. natur- og landskabsværdier. Afgrænsningen af strækningen i kommuneplanen er delvist sammenfaldende med åbeskyttelseslinjen, idet der dog er tilføjet nogle kuperede arealer i ådalen, som ligger uden for åbeskyttelseslinjen.

Arealet er desuden ifølge kommuneplanens retningslinje 11 en del af et værdifuldt landskab, hvor anlægsarbejder ikke må tillades, hvis det indebærer en forringelse af de landskabelige værdier. Udpegningsgrundlaget er ådalene i området. Ådalen er ret stejl med smal bund – idet der dog er en lokal lavning som beskrevet, hvor søen søges etableret. Sø og skov søges etableret på marker mellem Naundrupvej i kote ca. 12 og åen i kote ca. 7. Der er fra Naundrupvej udsigt ud over ådalen.

Skravad Bæk er omfattet af Natura 2000-handleplanen fra 2012 for området bestående af Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested, Nørre Ådale samt Skravad Bæk. Handleplanen er udarbejdet af de berørte kommuner og Miljøministeriet. Ifølge handleplanen er disse ådale og deres tilhørende vandløb karakteristiske landskabselementer i området. Skravad Bæks dalskrænter rummer botanisk vigtige overdrev og heder, og dalbunden rummer vigtige arealer med kildevæld og rigkær. Forekomsten af en række naturtyper og levesteder for visse arter anbefales udvidet og sammenkædet, hvor de naturgivne forhold gør det muligt. Det anbefales desuden at etablere ynglevandhuller og velegnede levesteder for bl.a. stor vandsalamander. De konkrete indsatser forventes i stort omfang udmøntet ved, at lodsejere søger om tilskud efter forskellige tilskudsordninger.

Handleplanen tilsidesætter ikke krav om dispensation inden for beskyttelseslinjer.

Tidligere afgørelser i lignende sager

Det er kommunens praksis at tillade søer efter planloven i ådale, hvis udvalget vurderer, at den pågældende sø ikke vil blive et unaturligt element i ådalen. Men det er ikke kommunens praksis at dispensere inden for åbeskyttelseslinjen i det åbne land.

Det er kommunens praksis at dispensere til skovplantning bagved eksisterende fredskov i forhold til den pågældende å, idet fredskov anses for at være blivende skov – her er ingen eksisterende fredskov.

Forvaltningens vurdering

Naturmæssigt er sø- og skovprojektet en forbedring. Det vil uden tvivl kunne forbedre lokale naturforhold – herunder for de i ansøgningen nævnte arter - set i sammenhæng med ansøgers ekstensivering af driften samt oprensning af en eksisterende sø, som forvaltningen for nyligt har dispenseret til på samme ejendom.

Det er korrekt – som ansøger påpeger - at Natura 2000-handleplanen for området anbefaler flere yngle- og levesteder for bl.a. stor vandsalamander. Der er ikke etableret eller tilladt flere ”salamanderhuller” i området, selv om handleplanen anbefaler det, så behovet er der stadig. Forvaltningen vurderer, at den ansøgte sø kan tjene som et ynglested, der gavner bestanden, og at skov omkring søen kan udgøre et levested. Der er dog ikke noget til hinder for, at der i området kan etableres ”salamanderhuller” uden for åbeskyttelseslinjen – fx i tilknytning til eksisterende skovarealer.

Forvaltningen vurderer, at ansøgers redegørelse er udtryk for generelle hensyn, som gælder overalt. Der skal anføres mere end generelle forhold for at begrunde dispensationer fra forbudsbestemmelser. Det taler imod dispensationer, at søen vil medføre et ændret landskab i ådalen, og at skovrejsning vil sløre udsigten over ådalen.

Især tilplantning vurderes at ville forringe den forholdsvis uberørte ådals landskabelige værdi. Tilplantning vurderes at ændre landskabets karakter fra åben ådal til delvist lukket, skovklædt ådal. Til det anførte om, at den nye skov vil falde i med landskabets eksisterende småbeplantninger, bemærker forvaltningen, at de fleste af de nævnte træbevoksninger er udenfor åbeskyttelseslinjen, og at de enkelte træbevoksninger inden for åbeskyttelseslinjen er opstået uden at der er dispenseret – muligvis ved selvsåning. Forvaltningen vurderer, at den generelle tilgroning af ådale pga. ekstensivering af landbrugsdriften her ikke bør forstærkes ved at dispensere til skovrejsning.

Til det anførte om, at der i stedet for skov kan plantes flerårige energiafgrøder, bemærker forvaltningen, at det er korrekt, at planteforbud inden for åbeskyttelseslinje og negativt skovrejsningsområde ikke gælder for visse flerårige energiafgrøder, som høstes mindst hvert 5. år. Dog må arealer nærmere end 300 m fra et internationalt naturbeskyttelsesområde kun tilplantes med flerårige energiafgrøder, hvis kommunen godkender, at plantningen ikke skader det internationale naturbeskyttelsesområde. Afhængig af et konkret projekt vil kommunen formentlig vurdere, at plantning af flerårige energiafgrøder her ikke vil påvirke det nærtliggende internationale naturbeskyttelsesområde.

væsentligt. Ansøger vurderer, at naturværdien af energiafgrøder er dårligere end naturværdien af skov. Det vurderer forvaltningen er korrekt - til gengæld fjernes energiafgrøderne hvert 5. år, så den landskabelige sløring af ådalen afbrydes hvert 5. år – og muligvis ikke genoptages.

Etablering af en sø vurderes også at ændre ådalens karakter i et vist omfang – i retning væk fra grønne marker og enge – men ændringen vurderes ikke at være så væsentlig som skovtilplantning, allerede idet en sø ikke tager udsigten. Det anførte, om at der i våde perioder står vand på arealet alligevel, vurderes dog ikke at være et særligt forhold, der kan begrunde en dispensation til den terrænændring, som gravning af en ny sø er. Det er ikke usædvanligt, at der står vand på marker i ådale.

Præcedensvirkning af en dispensation til en sø er, at der herefter kan forventes dispensation til en sø alle steder inden for en åbeskyttelseslinje, hvis der er et element af naturforbedring – hvilket der altid vil være, når der etableres en sø på hidtidigt intensivt drevet markjord.

Præcedensvirkning af en dispensation til skovrejsning er, at der herefter kan forventes dispensation til skovrejsning alle steder inden for en åbeskyttelseslinje, idet det ansøgte skovprojekt ikke adskiller sig væsentligt fra andre skovprojekter. Selv om der som anført er tale om et mindre skovareal, vil det tage udsigten på en strækning på ca. 100 m langs Naundrupvej.

Hvis Udvalget beslutter at dispensere, skal dispensationen til sø ledsages af en landzonetilladelse, og dispensationen til skov skal ledsages af en afgørelse om, at skovrejsningen ikke kræver en VVM-redegørelse. I en eventuel dispensation/tilladelse til søen skal nævnes, at søen af hensyn til vandløbets kvalitet ikke må have direkte forbindelse med vandløbet.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

at udvalget beslutter at meddele afslag til sø med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 16, eller

at udvalget beslutter at meddele dispensation til sø med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 65, idet vægtige naturhensyn vurderes at kunne begrunde en dispensation,

og

at udvalget beslutter at meddele afslag til skovrejsning med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 16 og bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse, § 9.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Klima- og Miljøudvalget besluttede

at meddele dispensation til sø med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 65, idet vægtige naturhensyn vurderes at kunne begrunde en dispensation, og

at meddele afslag til skovrejsning med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 16 og bekendtgørelse om jordressourcens anvendelse, § 9.

Flemming Gundersen kunne ikke medvirke til 1. ”at”, idet han fandt, at der skal meddeles afslag grundet præcedensvirkning.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Oversigtskort

Ansøgningsmateriale

Punkt 6: Forslag til Udviklingsplan for Nørresø og Søndersø i Viborg (orienteringssag)

14/42513

Sagsfremstilling

Teknisk Udvalg forelægges på sit møde den 30. november 2016 forslag til Udviklingsplan for Nørresø og Søndersø i Viborg med henblik på at vedtage at fremlægge planforslaget i offentlig høring i 4 uger.

En Udviklingsplan for Viborg søerne vil uvægerligt relatere sig til visse af Klima- og Miljøudvalgets ansvarsområder. Udvalget orienteres derfor nu om planen.

Baggrund

Byrådet besluttede på mødet den 3. september 2014 ([sag nr. 37](#)) at igangsætte en planlægning for Nørresø og Søndersø i Viborg.

Nørresø og Søndersø og de grønne områder omkring udgør Viborgs største rekreative grønne rum - en kile af natur, der strækker sig helt ind i bykernen og udgør ramme om mange rekreative aktiviteter, som gåture og løb, badning, sejlads, events, 'søndagsudflugter' mm.

Planen skal fastlægge vision og rammer for det videre arbejde med udvikling af søerne.

Baggrunden for planen er et ønske om, at Nørresø og Søndersø skal være en større del af Viborg bys og kommunens liv, f.eks. ved at der skabes mere liv og aktivitet i og omkring søerne, der tiltrækker borgere og turister.

Oversigtskort er i bilag 1.

Forslag til udviklingsplan for Nørresø og Søndersø

Der foreligger nu et forslag til en udviklingsplan for Nørresø og Søndersø i Viborg, som er i bilag 2.

Udviklingsplanen skal fungere som en langsigtet, robust ramme om udviklingen. Planens formål er at øge kommunens potentiale for turisme, bosætning og rekreation, og derigennem at bidrage til at forbedre den enkelte borgers livskvalitet. Dette skal ske ved bedre at udnytte de oplevelses- og aktivitetsmuligheder, der ligger i og ved Viborg Søerne.

Visionen for Nørresø og Søndersø i Viborg er:

'Søerne skal være for alle og udvikles som et mangfoldigt omdrejningspunkt for oplevelser, aktiviteter og rekreation. Udviklingen skal ske i balance med natur og miljø'.

Visionen er udfoldet i 4 målsætninger:

- SAMMENHÆNG OG FORSKELLIGHED

Vi vil udvikle sammenhængende områder med hver sin karakter, så søerne bliver interessante for alle aldre og målgrupper

- OPLEVELSER OG AKTIVITETER

Vi vil tilbyde mange måder at opleve og bruge landskabet på, som knytter sig til søerne og naturen omkring

- FORTÆLLING OG FORSTÅELSE

Vi vil styrke formidlingen og forståelsen af søerne, naturen og kulturarven

- TILGÆNGELIGHED OG SYNLIGHED

Vi vil skabe øget tilgængelighed, synlighed og opmærksomhed om søerne og de mange kvaliteter og muligheder omkring dem.

Udviklingsplanen indeholder desuden et idékatalog med forslag til projekter og tiltag, der kan fremme den ønskede udvikling af området. Hovedparten af de foreslåede tiltag har afsæt i ideer, der er indkommet i idéfasen forud for planlægningen.

Endelig indeholder planforslaget skitser med eksempler på, hvordan to 'fokusområder' kan udvikles ved realisering af tiltag fra udviklingsplanens idékatalog. De udvalgte fokusområder omfatter strækningen mellem Borgvold og Søndersøparken vest for søerne samt strækningen mellem Asmild Kirke og Søndermølle vest for Søndersø.

Planproces

Processen for planlægningen er tilrettelagt med henblik på at inddrage borgere og interessenter for at få indblik i, hvad de ser af muligheder i forhold til udviklingen af søerne og samle deres idéer til, hvad der kan understøtte den ønskede udvikling. Processen har omfattet følgende:

- Der er afholdt en idéfase, hvor borgerne kom med input omkring søernes styrker og svagheder
- Under idéfasen blev der afholdt et åbent [dialogmøde](#) den 29. maj 2016, hvor de fremmødte besøgte tre udvalgte steder ved søerne og kom med idéer til udviklingsmuligheder for dem
- Forvaltningen har interviewet en række interessenter, der bruger søerne aktivt, herunder Samarbejdsudvalget for Viborg Søerne, Visit Viborg, Danmarks Naturfredningsforening, Viborg Handel, Viborg Idrætsråd samt enkelte institutioner og virksomheder med tilknytning til søerne. Interviewene har givet kendskab til, hvor interessenterne i dag oplever begrænsninger og hvilke udviklingsmuligheder, de ser i tilknytning til søerne
- Et tidligt udkast til udviklingsplanen er drøftet med en referencegruppe med repræsentanter for foreninger og borgere, der har vist interesse for planlægningen.
- En styregruppe med deltagelse af Viborg Innovation Fond, Friluftsrådet samt forvaltningen har fulgt planlægningen.

Idéfase

Idéfasen forud for planlægningen varede fra den 20. maj - 12. juni 2016 og tog afsæt i et [debatoplæg](#) med følgende hovedspørgsmål

- Hvordan kan man styrke forbindelserne mellem byen og søerne og det omkringliggende landskab?
- Hvilke aktiviteter og funktioner kan være med til at gøre søerne og de offentligt tilgængelige områder omkring mere attraktive?
- Er der steder, hvor der er landskabelige og bymæssige oplevelser, som skal sættes mere fokus på?

Der kom idéer og forslag fra 20 forskellige interessenter, heraf 5 foreninger. De samlede debatindlæg fremgår af bilag 3.

Bemærkningerne fra idéfasen drejer sig hovedsageligt om:

- Konkrete forslag, der kan understøtte aktiviteter ved søerne som badning, ophold nær vand, broanlæg, gode fiskepladser, muslingeopdræt, Margrethe I som søbus,
- ønske om bedre vandkvalitet med henblik på en rigere natur og bedre aktivitetsmuligheder på søerne,
- om den gældende 5 knops hastighedsgrænse skal fastholdes af hensyn til småsejlere, fugleliv og oplevelsen af ro, eller om der skal åbnes for hurtigere sejlads for at give nye aktivitetsmuligheder,
- om sejlforholdene mellem søerne kan forbedres med en bredere sejltunnel eller ved at erstatte vejdæmningen med bro eller tunnel,
- om der kan tilføres nye oplevelses- og aktivitetsmuligheder til søerne, herunder om mødet mellem midtbyen og søerne kan forstærkes. Det foreslås bl.a. at åbne for mere cafe, anløbsbro, et 'Søens Hus', flydende scene, boardwalks mm.,
- om de sønære naturområder skal friholdes for nye anlæg, særligt ved Søndermølle og Nørresø Nord,
- forslag til hvordan man forbedrer stiforholdene omkring søerne ved at supplere med nye strækninger, udvide, skilte, tilføje nye opholdsmuligheder, åbne for udsigt til vandet, lave gode forbindelser til midtby – både på terræn og som lift eller højbro - og ud i naturen,
- at åbne for sejlads på vandløb, der er forbundet med søerne eller ad nye gravede kanaler,
- at formidle faciliteter og de spændende historier, søerne gemmer på,
- om forslag / bemærkninger til udviklingen af White Water Viborg, Nørresøbadet, Cityvandværksgrunden, Søndermølle mm.,
- om private grundejere skal have bedre muligheder for at opføre lysthuse, plante mm. på sønære grunde, eller om søbredden skal friholdes for nye anlæg.

Udviklingsidéer, der vurderes at understøtte den ønskede udvikling af søerne og at kunne realiseres indenfor de forventede rammer, er søgt indarbejdet i planen - nogle dog i bearbejdet form.

Et notat med resume af debatindlæggene, forvaltningens bemærkninger og Byrådets forslag til svar til disse, er i bilag 4.

Forhold til anden planlægning, beskyttelsesinteresser mm

I planen indgår forslag, hvis realisering forudsætter dispensation fra beskyttelseslinjer, eller at planlægningen for arealet ændres. I forbindelse med udarbejdelsen af planen er der sket en overordnet vurdering af muligheden for at realisere de foreslåede tiltag i forhold til anden planlægning, beskyttelsesinteresser og andre bindinger. På baggrund heraf er nogle forslag udeladt, og andre forslag er bearbejdet, så de forventes at kunne realiseres.

Før der kan gives tilladelse til etablering af et tiltag, der vises i planens idékatalog, skal der ske en konkret vurdering af et konkret projektforslag. Der kan også være forslag i planen, der ved en nærmere undersøgelse kan vise sig vanskelige at gennemføre i den viste form.

Planen omfatter også enkelte forslag til anlæg på private arealer. Her afhænger realisering af, om der kan opnås aftale med lodsejer herom.

Økonomiske konsekvenser

Udviklingsplanen er en idéplan og er ikke juridisk bindende for kommunen eller grundejere. Vedtagelsen af planen har i sig selv ingen økonomiske konsekvenser for Viborg Kommune.

Planens tiltag omfatter f.eks. forslag om bedre skiltning, nye stiforløb, nye broer og platforme på vand, forbedret formidling mm. Realisering af de beskrevne tiltag vil ofte medføre kommunale udgifter til anlæg og øget drift. Nogle tiltag forventes at kunne gennemføres indenfor de gældende driftsbudgetter, mens andre vil kræve særskilte bevillinger og evt. fundraising. Nogle af de beskrevne tiltag vil skulle realiseres af foreninger eller private alene eller i et samarbejde med Viborg Kommune.

Forvaltningen forventer ved den endelige vedtagelse af planen at komme med forslag til, hvordan der arbejdes videre med en realisering af planen.

Miljøvurdering

Planforslaget påvirker ikke internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt, er ikke omfattet af miljøvurderingslovens bilag 3 og 4 og har ikke en sådan karakter eller indhold, at det fastlægger rammer for fremtidige anlægstilladelser til projekter, der vurderes at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet. Planforslaget vurderes derfor ikke at være omfattet af miljøvurderingsloven.

Borgermøde

Forvaltningen foreslår, at der afholdes borgermøde om planforslaget den 17. januar 2017 kl. 17 i Multisalen på Viborg Rådhus.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår,

at Udvalget tager sagen til efterretning

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Klima- og Miljøudvalget tog orienteringen til efterretning. Udvalget bemærker, at oplægget ses som et idekatalog.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Oversigtskort

Forslag til Udviklingsplan for Nørresø og Søndersø i Viborg

De samlede debatindlæg i idéfasen

Notat med behandling af debatindlæg fra idéfasen

Punkt 7: Anlæg af græsplæne i beskyttet natur ved Nørresø - matr. nr. 6bu og 6cn Overlund By, Asmild

16/26836

Sagsfremstilling

Klima- og Miljøudvalget har tidligere behandlet anlæg af græsplæne i beskyttet natur ved Nørresø på møderne:

- den 1. september 2016 ([sag nr. 8](#)), hvor Udvalget besluttede at udsætte sagen med henblik på at belyse sagen nærmere,
- den 29. september 2016 ([sag nr. 13](#)) hvor sagen blev udsat,
- den 3. november 2016 ([sag nr. 11](#)) hvor sagen blev udsat.

Oversigtskort er vedlagt som bilag 1 og søregulativet som bilag 2. Som bilag 3 er vedlagt luftfotos fra 2014 og 2016 samt fotos fra vandkanten efter etablering af græsplænen.

For en detaljeret gennemgang af sagsforløb og sagens faglige og lovgivningsmæssige aspekter henvises til sagsfremstillingerne fra de tidligere møder. Nedenfor gennemgås grundlaget for søregulativets pkt. D.2 og forvaltningens samlede vurdering anføres.

Søregulativets pkt. D.2

I regulativets pkt. D.2 har Byrådet med hjemmel i vandløbsloven fastlagt, at: *"Dyrkning, plantning, opfyldning, udgravning og opførelse af bygværker må ingensinde uden kommunalbestyrelsens tilladelse finde sted inden for en afstand af 8 m fra søernes øverste kant"*.

Vandløbsloven rummer to muligheder for fastlæggelse af "bræmmer" langs vandløb og søer:

- §69, stk. 1, der indeholder bestemmelser 2 meter dyrkningsfri bræmme
- §69, stk. 3, der giver mulighed for at fastlægge bredden af et arbejdsbælte i offentlige vandløb

Vandløbslovens §69 stk. 1 fastlægger en 2 meter dyrkningsfri bræmme langs alle åbne vandløb og søer i landzone og er derfor ikke relevant i det konkrete tilfælde.

Viborgsøerne er klassificeret som et offentligt vandløb (Kommunen står for vedligeholdelsen), og § 69 stk. 3 er derfor gældende.

Forvaltningens vurdering

Naturbeskyttelsesloven

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 3 er alle søer over 100 m² med dertilhørende vådbunds-bredzone beskyttet imod alle former for tilstandsændringer.

Forvaltningen vurderer, at etablering af rullegræs i beskyttet natur kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, og at en sådan dispensation ikke ville være givet, hvis der var ansøgt inden etableringen af græsplænen.

Forvaltningen vurderer derfor, at der skal meddeles påbud om genetablering af naturtilstanden i en bræmme på 1 m langs søbredden jf. naturbeskyttelseslovens § 73. Genetablering af naturtilstanden langs søen kan ske ved, at rullegræsset fjernes, og man lader den naturlige flora indfinde sig af sig selv. De planter, der indfinder sig af sig selv, må gerne slås i sammenhæng med resten af arealet, men lodsejer er ikke forpligtet til det.

Søregulativets bestemmelser

Som det fremgår, er bestemmelserne i regulativet fastsat med hjemmel i vandløbsloven og de interesser, der varetages af denne lovgivning. Regulativet gælder derfor uanset bestemmelserne om haveanlæg i naturbeskyttelsesloven.

Der kan med udgangspunkt i § 69 stk. 3 udlægges et fast arbejdsbælte langs med Viborgsøerne, men Kommunen har også hjemmel til at give plads til konkrete vurderinger.

I forlængelse heraf udlægger Søregulativet i afsnit D.2. en bræmme på 8 m, indenfor hvilken der kun må foretages dyrkning, plantning, opfyldning, udgravning og opførelse af bygværker efter Kommunens tilladelse. Hermed sikres mulighed for en konkret vurdering af de ønskede ændringer.

Forvaltningen vurderer, at der kan meddeles tilladelse til etablering af rullegræs indenfor rammerne af Søregulativets pkt. D.2. I det konkrete tilfælde kan der derfor, i overensstemmelse med Klagenævnets seneste afgørelser, meddeles en tilladelse til det allerede udlagte rullegræs, selvom der ikke foreligger en ansøgning.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

at udvalget beslutter at meddele påbud om genetablering inden for 1 m fra Nørresøs vandkant med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 73 stk. 5, og

at udvalget beslutter at meddele tilladelse til etablering af rullegræs på arealet mellem 1 og 8 m fra Nørresøs vandkant.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Klima- og Miljøudvalget besluttede

at meddele påbud om genetablering inden for 1 m fra Nørresøs vandkant med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 73, stk. 5, og

at gøre ansøger opmærksom på, at anvisninger fra kommunen som myndighed ikke må tilsidesættes.

Flemming Gundersen bemærker, at han finder, at arealet bør reableres mht. terræn og naturtilstand, jævnfør forvaltningens partshøringsnotat af 17-05-2016, side 4. Ejer bør politianmeldes, da der er tale om en bevidst overtrædelse af bestemmelser vedr. ændring af søbredden, idet ejer flere gange er blevet informeret om disse.

Johannes F. Vesterby og Britta Leth kunne ikke medvirke til beslutningen, idet de finder, at der er tale om eksisterende haveanlæg

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Oversigtskort

Regulativ for Viborg Søerne

Luftfotos og fotos fra vandkanten ud for Nørresøvej 60

Punkt 8: Endelig godkendelse af Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014-2018

15/60358

Sagsfremstilling

Klima- og Miljøudvalget behandlede sagen på sit møde den 1. december 2016 med følgende sagsfremstilling:

”Klima- og Miljøudvalget behandlede planforslaget den 1. september 2016 ([sag nr. 3](#)), med henblik på offentlig høring.

Planforslaget fremlægges nu som (endeligt) forslag til ”Tillæg nr. 11 Spildevandsplan 2014-2018 for Viborg Kommune”.

Baggrunden for udarbejdelse af tillægget til spildevandsplanen er, at det i forbindelse med den løbende omdannelse af Banebyen vil være nødvendigt at omlægge nogle af de kloakledninger, der ligger i de veje, som skal nedlægges. Energi Viborg Vand A/S vil i takt med etablering af nye veje og stier udskifte fælleskloakken til separatkloak, således at behovet for nødvendige anlægsarbejder i området forhåbentlig kan minimeres.

Oversigtskort samt kortudsnit fremgår af bilag 1. Tillæg med tilhørende kortbilag er udarbejdet i kommunens digitale planportal, og kan hentes via dette link: [Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014 – 2018](#). Tillæggets tekstdel fremgår desuden af bilag 2.

Offentlig høring

Der er modtaget to høringssvar til planforslaget, hvor der rejses spørgsmål til følgende:

- Ønsker ikke at afholde udgifter til omlægning af egen kloak,
- Mulighed for nedsivning af tag- og overfladevand på egen grund samt tilskud til etablering af nedsivningsanlæg.

I henhold til gældende lovgivning er det grundejers ansvar at afholde udgifter til kloak på egen grund - herunder i forbindelse med omlægning fra fælles- til separatkloak.

Jævnfør tillægget til spildevandsplanen er der mulighed for at etablere hel eller delvis nedsivning af tag- og overfladevand, hvis grundejer ønsker det. Gældende ”betalingsvedtægt for spildevandsanlæg” giver imidlertid ikke mulighed for at give tilskud til etablering af nedsivningsanlæg.

Høringssvar samt forvaltningens behandling af høringssvarene fremgår af bilag 3 og 4.

Forvaltningens vurdering

Tillægget er det juridiske grundlag for:

- At de planlagte oplande kan omlægges fra fælles- til separatkloak,
- At grundejerne i de planlagte oplande kan påbydes at omlægge kloakken på egen grund fra fælles- til separatkloak,
- At de nødvendige spildevandsanlæg jævnfør planforslaget kan etableres.

Forvaltningen vurderer, at omlægningen fra fælles- til separatkloak af de planlagte kloakoplande er i overensstemmelse med spildevandsplanens retningslinjer og målsætningen om central håndtering af spildevand og decentral håndtering af regnvand. Forvaltningen har derudover vurderet, at indkomne høringssvar ikke giver anledning til at ændre tillægget, hvilket begrundes med følgende:

- Udgifter til omlægning af kloak på egen grund skal afholdes af grundejer,
- Der kan etableres nedsivning, men der er ikke grundlag for at give tilskud til nedsivningsanlæg.”

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til Byrådet,

at bilag 4, ”Behandling af høringssvar”, sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar,

at Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014-2018 vedtages som forelagt.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Klima- og Miljøudvalget indstiller til Byrådet,

at bilag 4, ”Behandling af høringssvar”, sendes som svar til dem, der har indsendt høringssvar, og

at Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014-2018 vedtages som forelagt.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Oversigtskort

Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014-2018

Indsigelser og høringssvar

Behandling af indsigelser og høringssvar

Punkt 9: Principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlæg vedtaget i Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014-2018

16/60567

Sagsfremstilling

Klima- og Miljøudvalget behandlede sagen på sit møde den 1. december 2016 med følgende sagsfremstilling:

”Byrådet anmodes om at træffe principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlægsprojekter vedtaget i ”Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014 – 2018 for Viborg Kommune”.

Tillægget vedrører omlægning fra fælles- til separatkloak i Banebyen, etablering af forsinkelsesbassiner med tilhørende spildevandsledninger samt etablering af øvrige spildevandstekniske anlæg.

Baggrund

For at realisere planlagte spildevandsanlæg er det en forudsætning, at arealer og/eller rettigheder til de anlæg, der er beskrevet i ”Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014-2018”, kan erhverves. Som udgangspunkt ønskes de nødvendige arealer og øvrige rettigheder over fast ejendom erhvervet gennem frivillige aftaler med de berørte grundejere. Det er i den forbindelse en forudsætning for skattefrihed for grundejeren, at aftalen kan indgås på ekspropriationslignende vilkår.

Forvaltningens bemærkninger

Følgende betingelser for at opnå skattefrihed skal være opfyldt på aftaletidspunktet:

- Der skal være hjemmel til at ekspropriere, hvilket er opfyldt, når spildevandsanlægget er optaget i vedtaget spildevandsplan,
- Det skal kunne påregnes, at aftalens indhold vil blive gennemtvunget ved en kommunal ekspropriation, såfremt en frivillig aftale ikke indgås.

Udover endelig vedtagelse af ”Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014-2018”, vil ovenstående være opfyldt, såfremt Byrådet træffer en principbeslutning om ekspropriationshensigt for anlægsprojekter vedtaget i tillægget.

Anlægsprojekter og berørte arealer fremgår af vedtaget ”Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014 – 2018”. Det drejer sig om:

- Omlægning af fælleskloakeret område i Banebyen til separatkloak,
- Etablering af forsinkelsesbassiner med tilhørende spildevandsledninger,
- Etablering af øvrige spildevandstekniske anlæg.

Ekspropriation af arealer til spildevandsanlæg vil i givet fald skulle gennemføres i henhold til Miljøbeskyttelseslovens kap. 8 og i overensstemmelse med proceduren i Lov om offentlige veje.

Forvaltningens vurdering

Etablering af de planlagte spildevandsanlæg er en forudsætning for, at indholdet i ”Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014 – 2018” kan realiseres.

Alternativ til en overordnet principbeslutning om ekspropriationshensigt vil være, at ekspropriationshensigten vedtages for de enkelte anlægsprojekter i spildevandsplanen. En overordnet principbeslutning om ekspropriationshensigt vil forenkle arbejdsgangen ved indgåelse af frivillige aftaler samt mindske antallet af sager, der skal forelægges Byrådet.”

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til Byrådet,

at det tilkendegives, at Viborg Kommune agter at ekspropriere udpegede arealer og/eller rettigheder til spildevandsanlæg vedtaget i ”Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014 – 2018” for Viborg Kommune, hvis der ikke kan indgås frivillig aftale med berørte grundejere.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Klima- og Miljøudvalget indstiller til Byrådet,

at det tilkendegives, at Viborg Kommune agter at ekspropriere udpegede arealer og/eller rettigheder til spildevandsanlæg vedtaget i ”Tillæg nr. 11 til Spildevandsplan 2014 – 2018” for Viborg Kommune, hvis der ikke kan indgås frivillig aftale med berørte grundejere.

Claus Clausen var fraværende.

Punkt 10: Forslag til Tillæg nr. 12 til Spildevandsplan 2014-2018

16/40245

Sagsfremstilling

I henhold til Spildevandsplan 2014-2018 prioriteres en omlægning fra fælleskloak til separatkloak i forbindelse med kloakreoveringer eller centralisering af renseanlægsstrukturen. Tillæg nr. 12 til Spildevandsplan 2014-2018 danner grundlag for, at en del af det fælleskloakerede opland i Møldrup kan omlægges til separatkloak. Det drejer sig konkret om følgende område:

- Birkevej 1-30,
- Bøgevej 1-20,
- Elmevej 6-16,
- Skolegade 1-25,
- Vestergade 9-30.

Oversigtskort med afgrænsning af det planlagte kloakopland fremgår af bilag 1.

Tillæg med tilhørende kortbilag er udarbejdet i kommunens digitale planportal og kan hentes via følgende link: [Tillæg nr. 12 til Spildevandsplan 2014-2018](#). Tillæggets tekstdel fremgår desuden af bilag 2.

Tillægget skal i henhold til spildevandsbekendtgørelsen offentliggøres i en periode på 8 uger, hvor der er adgang til at kommentere forslaget. Samtidig skal forslaget sendes til Styrelsen for Vand og Naturforvaltning til orientering.

Forvaltningens bemærkninger

Baggrund

Energi Viborg Vand A/S har for en del af det fælleskloakerede opland i Møldrup vurderet, at der er behov for renovering af det eksisterende kloaksystem. I den forbindelse ønskes oplandet omlagt fra fælles- til separatkloak. Vurderingen er et udtryk for en samlet afvejning af, hvor der er størst behov for kloakrenovering i Viborg Kommune.

Flere ejendomme i området har oplevet gentagne opstuvninger af opspådet spildevand i kælderen. Årsagen er kapacitetsproblemer i den eksisterende kloak. Ved en separatkloakering adskilles spildevand og regnvand i hver deres ledningssystemer, og kraftig regn vil ikke længere medføre opstuvning af opspådet spildevand fra kloakken. Den eksisterende fællesledning er i dårlig fysisk tilstand og trænger til renovering.

Begrundelsen for valg af separatkloakering som kloakfornyelse er:

- Den eksisterende kloak i oplandet har ikke kapacitet til at håndtere spildevand og vejvand til det nye serviceniveau, således at strømpeforing kombineret med grundejeres udtræden af kloakken med hensyn til tag- og overfladevand er en mulig løsning,
- Energi Viborg Vand A/S' samlede udgifter til projektet ændres ikke afgørende, selvom ejendommene eventuelt håndterer tag- og overfladevand på egen grund. På den baggrund vurderer Energi Viborg Vand A/S, at der ikke er økonomisk grundlag for en løsning, hvor den enkelte grundejer kan få økonomisk kompensation for at frasige sig retten til at aflede tag- og overfladevand til offentlig kloak,
- Mængden af spildevand fra Møldrup, der pumpes fra Fårebroskoven til Bjerregrav Renseanlæg, nedbringes, når regnvandet fra områdets ejendomme og veje håndteres i separat system. Risikoen for overløb af spildevand til vandløbene, Skråvad Bæk ved Fårebroskoven og Skals Å ved Bjerregrav Renseanlæg, nedbringes derfor.

I forbindelse med omlægningen fra fælles- til separatkloak skal grundejer omlægge kloaksystemet på egen grund, så husspildevand fortsat afledes til renseanlæg, mens tag- og overfladevand fremadrettet afledes til nedsivning i Energi Viborg Vand A/S' eksisterende nedsivningsbassin. Udgifter til omlægning af kloak på egen grund afholdes af grundejer. Vejvand tilsluttes den nye regnvandsledning i forbindelse med anlægsarbejdet.

Tidsfrister for omlægning af kloak på egen grund følger retningslinjerne i Spildevandsplan 2014-2018. Grundejer har som minimum 30 måneder, fra tillægget til spildevandsplanen er endeligt vedtaget, til kloakken på egen grund skal være omlagt.

Berørte ejendomme

Berørte grundejere vil blive orienteret om planforslaget i høringsperioden.

Forvaltningens vurdering

Tillægget er det juridiske grundlag for:

- At de planlagte oplande kan omlægges fra fælles- til separatkloak,
- At grundejerne i de planlagte oplande kan påbydes at omlægge kloakken på egen grund fra fælles- til separatkloak,
- At de nødvendige spildevandsanlæg jævnfør planforslaget kan etableres.

Forvaltningen vurderer, at omlægningen fra fælles- til separatkloak af de planlagte kloakoplande er i overensstemmelse med spildevandsplanens retningslinjer og målsætningen om central håndtering af spildevand og decentral håndtering af regnvand.

Forvaltningen har gennemført en screening af forslaget til tillæg for, om der skal udarbejdes en miljøvurdering efter lov om miljøvurdering af planer og programmer. Screeningen konkluderer, at der ikke er væsentlige negative indvirkninger på miljøet forbundet med gennemførelse af planforslaget, og at der derfor ikke skal udarbejdes en miljøvurdering. Screeningen er vedlagt planforslaget i den digitale planportal. Der kan klages over screeningsafgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

at udvalget godkender forslaget til tillæg som forelagt,

at forvaltningen sender tillægget i offentlig høring,

at der ikke gennemføres en miljøvurdering af planforslaget i henhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer, og

at berørte ejendomme orienteres om forslaget.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Indstillingen blev godkendt.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Oversigtskort

Tillæg nr. 12 til Spildevandsplan 2014-2018

Punkt 11: Ansøgning om tilskud til shelters, udsigtstårn mm. på Kærby Bakke v. Låstrup

16/58711

Sagsfremstilling

Teknisk Udvalg behandlede den 15. juni 2016 ([sag nr. 2](#)), ansøgninger til puljen ”Byfornyelse mindre byer 2016”. I den forbindelse er der modtaget vedlagte ansøgning fra Fjordklyngen (bilag 1).

Det blev besluttet på mødet, at den del af ansøgningen, der vedrører Kærby Bakke, skulle oversendes til Klima- og Miljøudvalget.

Baggrund

Fjordklyngen er en sammenslutning af landsbyerne Sundstrup, Skringstrup, Låstrup, Ulbjerg, Nr. Rind og Skals. Fjordklyngen har taget initiativ til et projekt kaldet for Fjordparken, som omfatter området omkring de 6 landsbyer.

Formålet er primært at forbedre mulighederne for friluftsliv og motion for turister og beboerne i området, - det samlede projekt omfatter 10 mindre delprojekter. (Se mere om det samlede projekt i bilag 2 og 3).

Der er bevilget midler fra Erhvervsstyrelsen (Landdistriktpuljen) til finansiering af projektudgifter, herunder konsulentbistand, markedsføring, mødeudgifter m.v.

Kærby Bakke

Som et af de 10 delprojekter ønskes der etableret en primitiv overnatningsplads med shelters, bålplads, multitoilet, vand, udsigtstårn samt mindre p-plads på og ved Kærby Bakke ved Nr. Rind (se oversigtskort i bilag 2).

Fra bakken er der en fin udsigt over engarealer ud mod Hjarbæk Fjord og området omkring udmundingen af Simested Å.

Shelterpladsen ligger i forbindelse med den planlagte mountainbikerute gennem de 6 landsbyer, og det er Fjordklyngens forventning, at den skal benyttes af gæster på mountainbikerute samt andre turister.

Ejeren af arealet, Anne Birgitte Harder Tougaard, stiller arealet til rådighed.

Der er opstillet et budget for anlæggene, som samlet er på 210.000 kr. excl. frivillig arbejdskraft. Kommunen ansøges om at finansiere de 100.000 kr. (side 4 i bilag 1).

Friluftsrådet har givet tilsagn om tilskud på 112.000 kr. samt 30.000 kr. fra Fonden for Skals Sparekasse. Friluftsrådet har i sin bevilling lagt særlig vægt på, at frivillige deltager i etableringen af trampesti og faciliteter og står for vedligeholdelse, samt at lodsejer stiller arealet til rådighed i minimum 5 år (se bilag 4).

Forvaltningens bemærkninger

Myndighedstilladelser

Anlæggene kræver landzonetilladelse, og den er givet pr. 29. juni 2016, med følgende vilkår:

1. Træbeklædning og synlig trækonstruktion skal stedse fremstå i træets naturfarve eller i mørke jordfarver for at sikre et forholdsvis diskret udseende i landskabet.
2. Der skal være offentlig adgang til shelterpladsen, så længe der er shelters, toiletbygning eller fugletårn på arealet.

Der er ligeledes givet byggetilladelse til det ansøgte 8. september 2016, med forbehold for at spildevandsforholdene i relation til toilettet afklares.

Trafikale forhold

I begge de ovennævnte tilladelser fremgår det, at der skal indhentes særskilt tilladelse til p-plads, da den foreslåede placering dels ligger i et naturbeskyttet område og dels har dårlige oversigtsforhold.

Kærby Bakke ligger ved en eksisterende cykelrute (ikke cykelsti) og Fjordparkens planlagte mountainbikerute (Fjordpark-ruten), der skal gå på markveje, cykelstier og veje, rundt i hele området.

Forvaltningens vurdering

Af ansøgningen fremgår det, at der er mulighed for overnatning i shelters, både ved Kulturværestedet i Låstrup og ved ejendommen på Løgstørvej 39, hhv. 1,5 og 2,5 km fra Kærby Bakke.

Shelteret ved Løgstørvej 39 ligger ved en privat ejendom og har ikke været offentligt tilgængeligt tidligere, og der er derfor ingen historik i relation til brug.

Kulturværestedet i Låstrup oplyser, at deres shelter stort set er booket hen over sommeren.

Det kan derfor ikke umiddelbart vurderes i hvilket omfang, der er behov for yderligere primitiv overnatning i området. Men anlæg af MTB-rute i hele Fjordklyngeområdet kan tale for at udvide mulighederne for primitiv overnatning i området, ligesom udsigtstårn og information i sig selv vil være en attraktion.

Det er forvaltningens vurdering, at det kan være en mulighed at vælge billigere shelters end angivet i ansøgningen, og dermed nedbringe det samlede budget med mindst 50.000 kr.

Endelig er det Forvaltningens vurdering, at det bør vægtes, at ansøgningen er en del af et samlet projekt, der samlet vil være med til at åbne området for offentligheden og dermed forbedre oplevelsesmuligheder og information om området.

Forvaltningen foreslår på den baggrund, at der ydes tilskud på 50% til shelters, dog max. 10.000 kr. pr. shelter samt 20.000 kr. til de øvrige anlæg, i alt 40.000 kr.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

at udvalget bevilliger tilskud på 40.000 kr., som finansieres af driftskontoen "Øvrig Naturpleje" i 2017,

at udbetaling af tilskuddet betinges af, at Fjordklyngen står som ejer af anlæggene og sørger for nedtagning/flytning af anlæggene til en ny placering, hvis ejer ikke længere ønsker offentlig adgang på ejendommen, og at det afklares, hvor der kan etableres p-plads jævnfør landzonetilladelsen.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Indstillingen blev godkendt.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Ansøgning fra landsbysammenslutningen Fjordklyngen

Oversigtskort - 10 projekter i Fjordparken

Projektbeskrivelse for Fjordparken

Bevillingsbrev friluftsrådet

Punkt 12: Rødsø – rapport om miljøtilstand og indsatsmuligheder

14/55638

Sagsfremstilling

Den 29. oktober 2014 ([sag nr. 7](#)) vedtog Byrådet en indstilling fra Klima- og Miljøudvalget om at lave en forundersøgelse, der belyser mulighederne for at forbedre tilstanden i Rødsø.

Forvaltningen har i 2015-2016 fået udarbejdet en forundersøgelsesrapport, der beskriver tilstand og forbedringsmuligheder for miljøtilstanden i Rødsø. Rapporten fremgår af bilag 2.

Rapporten skal indgå i det fremadrettede arbejde med at forbedre søens miljøtilstand.

Generelt om Rødsø

Rødsø er beliggende i hovedvandopland Limfjorden. Søen ligger mellem byerne Løvel og Vammen i Skals Å systemet. Oversigtskortet fremgår som bilag 1.

Rødsø har et areal på ca. 117 hektar, hvilket er lidt mindre end Viborg Nørresø. En del af søen er dog mere eller mindre tilgroet i rørskov, og det frie vandspejl på søen fremstår derfor noget mindre. Søen ligger ret afsides og er overvejende tilgængelig for lodsejerne rundt om søen. Søens opland består primært af landbrugsarealer samt mindre arealer med skov og eng.

Søen er meget lavvandet (mindre end 1,5 meter), og søbunden er dækket af et tykt lag løst sediment. Søens vandstand er reguleret af et stemmeværk. Søen er under tilgroning, især med rørskov.

Forhold til statens vandområdeplaner

Rødsø opfylder ikke miljømålet om ”god økologisk tilstand”, som er fastsat i statens vandområdeplan 2015-2021.

Tidsfristen for målopfyldelse af Rødsø er udskudt, og søen indgår ikke i vandområdeplanens indsatsprogram for 2015-2021.

Status, indsatsbehov og -muligheder

Fosfor er ofte det næringsstof, som betyder mest for algevæksten i danske søer. Når en sø tilføres for meget fosfor, øges produktionen af planktonalger i søen. Store mængder fosfor giver anledning til kraftig algevækst og uklart vand, der påvirker det naturlige dyre- og planteliv i negativ retning.

Rapporten konkluderer, at søvandets indhold af fosfor i den nuværende situation er for højt til, at der kan opnås en god økologisk tilstand. Ifølge vandområdeplan 2015-2021 skal den eksterne belastning reduceres med 173 kg P/år. I den gamle vandplan 2009-2015 var indsatsbehovet opgjort til 135 kg P/år.

Søen er desuden internt belastet i form af fosforholdigt sediment. Uden indgreb overfor den interne belastning (frigivelse af fosfor fra sedimentet) vil det vare 50 år eller mere, før fosforet er udvasket fra søens sediment og søvandets fosforkoncentration er i ligevægt med tilførslen til søen.

Den eksterne fosforbelastning kan ikke nedsættes væsentligt med de virkemidler, der for nuværende er til rådighed i form af ådalsprojekter eller en indsats overfor punktkilder. Etablering af ådalsprojekter (tidvise oversvømmelser af vandløbsnære arealer) er nærmere undersøgt ved Skovkærbækken, som er det største tilløb til Rødsø. Her kunne et projekt ikke realiseres grundet stor risiko for fosforfrigivelse. Ved Vrå Vandløb er det vurderet, at området ikke er egnet til et ådalsprojekt pga. fysiske og landskabelige forhold. I oplandet til Rødsø er der alene punktkilder i form af spredt bebyggelse. Der er forholdsvis få ejendomme i oplandet, og der er ikke indikationer på, at de har udledning til søen. Indsatsmulighederne vil derudover dels være en indsats overfor den interne fosforbelastning, dels hævnning af søens vandstand.

En indsats overfor den interne fosforbelastning (sørestaurering) kan foregå ved fældning af fosfor med kemikalier og/eller fjernelse af sedimentet. En restaureringsindsats vil imidlertid være omkostningstung og vanskeliggøres af søens lave vanddybde. Endelig bør en evt. restaureringsindsats i selve søen altid afvente, at den eksterne fosfortilførsel er nedbragt.

Det vil være muligt at hæve vandstanden i søen med ca. 0,5 m ved at flytte stemmeværket i afløbet, der styrer vandstanden i søen nedstrøms. Tilgroning af søen kan herved reduceres. En vandstandshævning vil desuden give et mere stabilt bundsediment, men vurderes ikke at forbedre vandkvaliteten væsentligt.

Rapporten vurderer desuden, at hævnning af vandstanden overvejende vil give positive effekter for naturen og naturtyperne langs med søen.

Lodsejerholdning

I lokalområdet har der gennem en årrække været stor interesse for at få forbedret søens tilstand, og forvaltningen har fået flere henvendelser derom.

I forbindelse med udarbejdelse af forundersøgelsen har forvaltningen afholdt 2 lodsejermøder: Et indledende møde medio 2015 samt et møde medio 2016, hvor rapportens resultater blev gennemgået. Ved begge møder har langt hovedparten af de fremmødte lodsejere været positive i forhold til, at Kommunen arbejder videre på at forbedre søens tilstand, herunder også en hævnning af søens vandspejl.

Mindst én lodsejer har dog udtrykt modstand mod, at søens vandspejl ændres.

Forvaltningens bemærkninger

I forhold til at opnå god økologisk tilstand er det forvaltningens vurdering, at det er mest hensigtsmæssigt at afvente, at Staten udvikler nye og mere omkostningseffektive virkemidler til fosfortilbageholdelse i oplandet. Der er uvist, hvordan og hvornår en vandplanindsats vil blive aktuel.

Forvaltningen vurderer, at en vandstandshævning muligvis kan indgå i et lavbundsprojekt under den statslige ordning til udtagning af lavbundslande. Her kan Kommunen søge NaturErhvervstyrelsen om tilskud til forundersøgelse og evt. etablering. Der vil være tale om 100% finansiering af aktiviteter indenfor projektperioden.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

at udvalget drøfter rapporten og tager orienteringen til efterretning

at forvaltningen arbejder videre med en ansøgning om tilskud til en forundersøgelse af et evt. lavbundsprojekt ved Rødsø

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Indstillingen blev godkendt.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Oversigtskort

Rapport om tilstand og forbedringsmuligheder for Rødsø

Punkt 13: Søndre Mose – undersøgelse af vandkvalitet m.v.

15/47016

Sagsfremstilling

På baggrund af en henvendelse fra Danmarks Naturfredningsforening, Afdeling Viborg behandlede Klima- og Miljøudvalget den 28. april 2016 ([sag nr. 10](#)) en sag om Søndre Mose, som ligger syd for Viborg Søndersø. Udvalget besluttede, at forvaltningen i 2016 skulle undersøge vandkvaliteten i Søgårdsmosen og afdække problemstillingen med vandudvekslingen mellem mosebassinerne nærmere.

Baggrund

Søndre Mose består af tre selvstændige bassiner, som er indbydes forbundet via rør. Øverst i vandsystemet mod nordvest ligger ”Den runde mose”, som ligger ved bebyggelsen Mosevænget. Syd for banedæmningen ligger ”Teglgårdsmosen” (Staalings Mose), som er det største af bassinerne. Nord for banedæmningen nederst inden udløbet til Søndersø ligger ”Søgårdsmosen” (Gartnerimosen) ud mod Søndersøvej, hvorfra der er åbent afløb til Søndersø. Oversigtskortet vedlægges som bilag 1. De enkelte mosebassiners indbyrdes placering er vist i bilag 2.

Baggrunden for at undersøge Søgårdsmosen er, at vandkvaliteten her synes at være dårligere end i resten af Søndre Mose, og at den dårlige vandkvalitet muligvis skyldes en stor hættemågebestand i Søgårdsmosen. Undersøgelsen skal i første omgang afklare, om vandkvaliteten er dårligere i Søgårdsmosen.

Vand- og naturkvalitet

Udledning af regn- og spildevand til Søndre Mose

Der sker ikke udledning af regn- og spildevand til Søgårdsmosen. Der er ét regnvandsudløb til Den runde mose. Til Teglværksmosen er der to regnvandsudløb og ét spildevandsoverløb. I forbindelse med udbygning af Arnbjerg er der planlagt yderligere to regnvandsudløb. Den beregnede totale fosfortilførsel til Søndre Mose udgør under 10 kg P/år. En oversigt over regn- og spildevandsudløb til Søndre Mose er vist i bilag 3.

Vandkvalitet

Fordelt på perioden maj – september 2016 har forvaltningen udtaget 5 vandprøver i Søgårdsmosen. Prøverne er udtaget nogenlunde sideløbende med, at SVANA har udtaget vandprøver i Teglværksmosen. En oversigt over prøveresultaterne fra både Søgårdsmosen og Teglværksmosen fremgår af bilag 4.

For prøveresultaterne ses, at næringsstofkoncentrationerne i Søgårdsmosen er væsentligt højere end i Teglgårdsmosen. De målte koncentrationer i Søgårdsmosen ligger på samme niveau som målte koncentrationer i Søndersø. Det er især koncentrationen af orthofosfat, der har betydning for vandkvaliteten.

Naturkvalitet

Forvaltningen har foretaget en besigtigelse af naturforholdene. Naturtilstanden i Teglværksmosen vurderes at være ringe ud fra begrænset udbredelse af vandplanter i søen, dynd på bunden og grumset vandfase. Naturtilstanden i Søgårdsmosen vurderes at være moderat ud fra en mere rig vegetation i vandfasen end i Teglværksmosen, mindre dynd på bunden og mindre grumset vandfase. Selv om næringsstofkoncentrationerne er højest i Søgårdsmosen, er naturkvaliteten altså ringest i Teglgårdsmosen. Besigtigelsesnotatet fremgår af bilag 5.

Vandudveksling mellem mosebassinerne

I april 2016 brød banedæmningen mellem Søgårdsmosen og Teglgårdsmosen (de to nederste bassiner i Søndre Mose) sammen. Umiddelbart efter udbedrede Viborg Kommune dæmningen. Samtidig blev der lagt et nyt rør i bunden af dæmningen, så vandudveksling mellem mosebassinerne kan foregå uhindret. Det nye rør kan samtidig sikre fiskepassage mellem bassinerne. Efter anlægsarbejdet er vandstanden i Teglgårdsmosen faldet. Det har afdækket mange udgåede træer og buske samt afdækket en jordvold, som vanskeliggør fiskepassage mellem Teglgårdsmosen og Søgårdsmosen.

Forvaltningens vurdering

Vandkvalitet og miljømål

Den direkte sammenligning af de konkrete vurderinger af naturkvaliteten mellem de to mosebassiner skal tages med et vist forbehold. Dels er Søgårdsmosen meget lavvandet, mens Teglgårdsmosen er knap 4 meter dyb. Det betyder bl.a., at vandprøver udtages på forskellig vanddybde i de to moser. Desuden er der ikke en kontinuert vandgennemstrømning fra Teglværksmosen til Søgårdsmosen. Således kan vandkvaliteten i Søgårdsmosen også være påvirket af indstrømmende vand fra Søndersø.

Det er dog forvaltningens vurdering, at de markant forhøjede næringsstofkoncentrationer i Søgårdsmosen indikerer, at dette bassin er mere næringsstofbelastet, og at belastningen meget vel kan skyldes mosens store bestand af fugle i sommerhalvåret.

Forvaltningen vil orientere SVANA om resultatet af Kommunens overvågning af Søgårdsmosen. SVANA er vandplanmyndighed, og det er derfor deres opgave at fastlægge en eventuel indsats for at forbedre miljøtilstanden i moserne.

Vurderer SVANA på baggrund overvågningsresultaterne, at hættemågebestanden er en medvirkende årsag til den dårlige miljøtilstand, er det ligeledes styrelsens opgave at prioritere mellem beskyttelseshensynet til hættemågebestanden og miljømålet for moserne. Hvis der skal ske en regulering af hættemågebestanden, skal Naturstyrelsen som vildtreguleringsmyndighed give tilladelse.

Forbedring af fiskepassage og visuelt indtryk

Sammen med Det Grønne Råd har Klima- og Miljøudvalget besøgt Søndre Mose den 14. september 2016.

I den forbindelse var der bred enighed om, at jordbræmmen i Teglværksmosen og de mange udgåede buske og træer langs banedæmningen bør fjernes, da det vanskeliggør fiskepassage, og da det skæmmes områdets udseende.

Det er forvaltningens foreløbige vurdering, at der kan meddeles § 3 dispensation til at fjerne jordbræmmen og at udgåede træer og buske kan fjernes i samme arbejdsangang.

Den samlede udgift vurderes at udgøre max. 60.000 kr., som finansieres over driftskontoen "Naturgenopretning".

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller til Klima- og Miljøudvalget,

at udvalget tager orienteringen til efterretning

at forvaltningen orienterer SVANA om resultatet af Kommunens overvågning af Søgårdsmosen. Samtidig anmodes om SVANA's vurdering af tilstand og indsatsbehov for mosen på baggrund af overvågningsresultaterne.

at forvaltningen forbedrer fiskepassage og visuelt indtryk som anført i sagsfremstillingen

at udgifterne afholdes over driftskontoen til naturgenopretning

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Indstillingen blev godkendt.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Oversigtskort

Kort over Søndre Mose

Oversigt over regn- og spildevandsudløb til Søndre Mose

Vandprøveresultater, Søndre Mose, 2016

Vurdering af naturtilstand - besigtigelsesnotat

Punkt 14: Forslag til indsatsplan for beskyttelse af grundvand - Sjørup - Vridsted

14/4077

Sagsfremstilling

Klima- og Miljøudvalget behandlede sagen på sit møde den 1. december 2016 med følgende sagsfremstilling:

”Forvaltningen har udarbejdet forslag til Indsatsplan for beskyttelse af drikkevandet i området Sjørup-Vridsted (bilag 1). Indsatsplanen omfatter indvindingsoplandene til henholdsvis Sjørup og Vridsted Vandværk, som af Naturstyrelsen (nu SVANA) er udpeget som indsatsområder.

Baggrund

Regelgrundlag

Indsatsplanen er udarbejdet i henhold til vandforsyningslovens § 13 og 13a og efter de retningslinjer, der fastlægges i bekendtgørelse om indsatsplaner.

Naturstyrelsen/SVANA har i 2011 meddelt Viborg Kommune, at både indvindingsoplandet Vridsted og de to indvindingsoplande til Sjørup er udpeget som ”indsatsområder med hensyn til nitrat”. Hermed er behovet for og pligten til at gennemføre en indsatsplan formelt slået fast i henhold til vandforsyningslovens § 13.

I henhold til bekendtgørelse om indsatsplaner skal en indsatsplan sendes i offentlig høring i mindst 12 uger. Offentliggørelsen kan ske via Viborg Kommunes hjemmeside og i dagspressen.

Formål

Den generelle miljølovgivning rummer en række bestemmelser, der skal sikre, at der ikke sker en uacceptabel forurening af grundvandet. Formålet med indsatsplanen er at fastlægge den ekstra indsats, der vurderes at være nødvendig for at beskytte grundvandsressourcerne i det aktuelle område, så der også ud i fremtiden kan indvindes godt drikkevand i området.

Fagligt grundlag

Indsatsplanen er udarbejdet på baggrund af en detaljeret kortlægning af geologi og grundvand i området gennemført af Naturstyrelsen (det nuværende SVANA) og som er afsluttet af Naturstyrelsen i 2011. Naturstyrelsens kortlægning er af Viborg Kommune suppleret med data fra tiden efter 2011 samt med nyeste datagrundlag fra Region Midt omkring forurenede grunde.

Kortlægningen har dokumenteret, at der findes vigtige lokale grundvandsressourcer i området omkring Sjørup og Vridsted, men også at størstedelen af ressourcen er følsom overfor forurening fra overfladen. Som før nævnt er begge indvindingsoplande til Sjørup og Vridsted Vandværk vurderet som nitratfølsomme.

Indsatsplanens tilblivelse

Lokal arbejdsgruppe

Forslaget til indsatsplan er udarbejdet på baggrund af Naturstyrelsens kortlægningsrapport i samarbejde med en lokal arbejdsgruppe, som blev startet op i 2014. Den lokale arbejdsgruppe bestod af repræsentanter fra Sjørup Vandværk, Vridsted Vandværk, Landboforeningen Midtjylland, Landbo Limfjord, Region Midt, Naturstyrelsen Midtjylland og Viborg Kommune.

Grundvandsforum

Et udkast til indsatsplanen har været forelagt Grundvandsforum den 7. november 2016. Referat fra mødet i Grundvandsforum er vedlagt som bilag 2.

Grundvandsforum er et rådgivende råd nedsat i henhold til vandforsyningslovens § 12.

Det nu fremlagte forslag til indsatsplan er rettet til på baggrund af de bemærkninger, der blev fremført ved mødet i Grundvandsforum.

Forvaltningens bemærkninger

Indsatsplanens bestemmelser

Indsatsplanens kapitel 4 indeholder en række bestemmelser, der har det overordnede formål at beskytte grundvandet i området som en fremtidig drikkevandsressource. Indsatsplanens bestemmelser skal således sikre, at grundvandet i

området har en kvalitet og mængde, så det kan indvindes og anvendes til drikkevand, eventuelt efter en simpel behandling for nogle naturligt forekommende stoffer som f.eks. jern, mangan, kuldioxid.

Klima- og Miljøudvalget besluttede på mødet den 17. marts 2016 ([sag nr. 14](#)), at der som udgangspunkt og efter en konkret vurdering administreres efter "Ny Viborg-model" i forbindelse med udarbejdelsen af drikkevandsindsatsplaner. Retningslinjerne for indsatsen overfor nitrat i denne indsatsplan er derfor udarbejdet med udgangspunkt heri. De vigtigste bestemmelser er nærmere beskrevet og kommenteret i bilag 3.

Det videre arbejde

En indsatsplan skal i offentlig høring i mindst 12 uger. Forvaltningen forventer at offentliggøre forslaget til indsatsplan på Viborg Kommunes hjemmeside samt ved notits på Viborg Kommunes faste annonceside i dagblade og ugeaviser. I forbindelse med offentliggørelse udsendes pressemeddelelse herom. Der planlægges afholdt et offentligt møde indenfor den første halvdel af høringsperioden i samarbejde med landbruget og de 2 vandværker."

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø foreslår, at Klima- og Miljøudvalget indstiller til Økonomi- og Erhvervsudvalget, at det indstiller til Byrådet,

at forslag til indsatsplan for grundvand/drikkevand Sjørup – Vridsted sendes i 12 ugers høring.

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Klima- og Miljøudvalget indstiller til Byrådet,

at forslag til indsatsplan for grundvand/drikkevand Sjørup – Vridsted sendes i 12 ugers høring.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Indsatsplan for grundvand/drikkevand Sjørup - Vridsted

Referat fra møde i Grundvandsforum 07-11-2016

Uddybning af vigtigste indsatser indsatsplan - Sjørup - Vridsted

Punkt 15: Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget

15/70937

Sagsfremstilling

Der er udarbejdet revideret mødeliste for Klima- og Miljøudvalget bl.a. med henblik på godkendelse af konkrete aktiviteter i forhold til tabt arbejdsfortjeneste (Styrelsesloven §16 stk. 1, litra f).

Se mødelisten i bilag 1.

Indstilling

Direktøren for Teknik & Miljø indstiller,

at Klima- og Miljøudvalget godkender mødelisten

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Klima- og Miljøudvalget tog mødelisten til efterretning.

Claus Clausen var fraværende.

Bilag

Mødeliste for Klima- og Miljøudvalget 2016

Punkt 16: Meddelelser og gensidig orientering, herunder orientering ved formanden dels om afholdte møder m.m. siden sidste udvalgs møde, dels om planlagte møder - 2016

15/72975

Sagsfremstilling

Status for Tange Sø (fast punkt)

Regeringens Forsyningsstrategi

Gensidig orientering siden sidste møde (Niels Eriksen)

Vandråd

Forvaltningen vil på mødet orientere nærmere om forventningerne til vandrådsarbejdet og kommunens rolle i arbejdet. Der kan desuden henvises til [sag nr. 5](#) på Klima- og Miljøudvalgets møde den 30. januar 2014 (Jørgen Jørgensen).

Beslutning i Klima- og Miljøudvalget den 01-12-2016

Punkt vedr. status for Tange Sø udgår.

Chef for Byggeri og Miljø, Niels Eriksen, orienterede om status på forsyningsstrategien. Udvalget behandler på kommende møde sag vedr. affaldsløsning i midtbyen.

Anna Margrethe Engbæk Schmidt spurgte til hønsefræserordningen.

Udvalget ønsker på kommende møde sag vedr. søregulativet for Nørre- og Søndersø.

Chef for Natur og Vand, Jørgen Jørgensen, orienterede nærmere om forventningerne til vandrådsarbejdet og kommunens rolle i arbejdet. Der kan desuden henvises til [sag nr. 5](#) på Klima- og Miljøudvalgets møde den 30. januar 2014.

Claus Clausen var fraværende.

Punkt 17: Lukket: Ejendomssag

16/53578

Punkt 18: Lukket: Ejendomssag

14/6290